



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Centvriæ Selectorvm Casvum Conscientiæ. I. II. III.tia**

**Burghaber, Adam**

**Fribvrgi Brisgoiæ, 1665**

23. Dara nouit, virum suum ab se discedentem alibi alteram publicè duxisse, ex eaque liberos iam genuisse; quod quidem hactenus tacuit, deinceps autem tacere non potest, sed deserre debet ad ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40942**



gnoscere debet. Ista ergo causa vel est evidens, vel dubia, vel non sufficiens? si primū, potest Medicus declarare, quod ieiunium hūc & nunc non obliget: si secundum, & tertium, non potest, sed requiritur iuris relaxatio, quam facere solum potest habens iurisdictionem, ut communiter docent Authores.

*Ad primum in contrarium* negamus, Medicos vel vnquam præscripsisse consuetudinem seu potestatem, vel præscribere eam potuisse; cum consuetudo etiam immemorialis nihil faciat, quando incapacitas est in possidente, ut notat *Glossa recepta in C. 1. de præscript. in 6. V. non extat.* qualis incapacitas est in Medico Laico respectu iurisdictionis spiritualis ad dispensandum in ieiunio. *Ad secundum* negamus consequentiam, cum melior conditio Medicorum in hoc solum consistat, ut in hoc negotio præ alijs consulantur, & dispensans illorum potius iudicio, quam aliorum acquiescat.

XXIII. *Dara peregrina mulier narrat Confessario suo in jubileo, maritum suum annis omnino 14. à se abesse, & alibi cum alia agere celebratis cum hac publicè nuptijs: se quidem hætenus tacuisse iudicio doctorū virorū à se consultorū, nūc autē denuo anxiam scire velle, quid porro faciat, maxime cū absque periculo mortis cohabitare marito redeunti nequeat. Queritur. Quid faciendum dicat Confessarius Dara?*

Videtur



Videtur Dara tacere deinceps posse, sicut haecenus. Tum quia viri docti hac de re consulti ita sentiunt. Tum quia ex communi Doctorum Filius non debet accusare Patrem, servus Dominum, sed tacere potest. Ergo nec vxor maritum, cui subdita esse debet, accusare tenetur, sed tacere potest, cum non magis apud illos, quam apud hanc indecentia quaedam in accusatione deprehendatur. Tum quia ex communi sententia, etiam si vxor aliqua sciat, maritum suum esse veneficum, homicidam &c. non tenetur eum accusare, sed potest tacere. Ergo nec in nostro crimine Dara accusare tenetur maritum, sed tacere potest. Tum quia omissa accusatione aut denuntiatione iuridica potest uti denuntiatione charitativa. Ergo omnino etiam tacere potest, cum ad hanc denuntiationem charitativam nemo teneatur, ubi nullus speratur fructus, magnum autem incurritur incommodum, sicuti accidit in presenti.

Resp. Daram tacere non posse, sed tene-ri crimen mariti ad superiorem deferre, saltem denuntiatione iuridica. Ita plane communis Doctorum, dum aiunt, succurrendum esse proximo aut communitati graviter indigenti, etiam per accusationem, si non sufficiat denuntiatio. Probatum est si crimen vergit in detrimentum vel corporale vel spirituale Reipubl, aut alicuius tertij, ex naturali lege tene-  
tur



tur hoc deferre vel per modum accusationis  
vel saltem denuntiationis is, qui illud certò  
novit, & probare potest. Atqui crimen in  
proposito casu est tale, & certò constat Dara.  
Ergo &c. Ma. traditur communiter à Theo-  
log. vt videre est apud Valent. *Tom. 3. D. 5. Q. 1.*  
*12. p. 1.* & desumitur ex illo *Leuit. 5. V. 1.* *Si*  
*peccauerit anima, & audierit vocem iurantis, te-*  
*stis que fuerit, quod aut ipse vidit, aut conscius est,*  
*nisi indicauerit, portabit iniquitatem suam; vbi*  
naturale præceptum indicari, tradit cum aliis  
cit. author. Min. patet. Nam secundæ nu-  
ptiæ spretis primis vergunt in graue damnum  
spirituale Reipubl. Christianæ, quod idcirco  
Trident. *sess. 24. c. 1.* adeò cauere laborauit,  
vt in irritando matrimonio clandestino, &  
requirendis ad valorem matrimonij Parocho  
& testib. præsentibus non habuerit alium fi-  
nem, quàm vt caueret tales secundas nuptias  
spretis primis. Insuper maritus duarum simul  
vxorum habetur infamis, vt ex vtroque iure  
affirmat Valensis *l. 4. tit. 4. n. 4.* quâ infamiâ  
nemo notatur nisi ob crimē graue valde Rei-  
publicæ. Prob. 2. quia vnusquisque debet  
auertere malum spirituale vel temporale, à  
communitate aut proximo, quo potest modo.  
Atqui transitus iste ad secundas nuptias est  
tale malum graue. Ergo Dara auertere illud  
tenetur vel accusatione vel saltem denuntia-  
tione iuridicâ, cum alius modus non super sit.

P

Maiores



Maior inde constat, quod iure diuino & naturali vnicuique mandatum sit de proximo suo, vt scil. auertat malum ab ipso, maximè verò à communitate, optimo quo potest modo. Min. Prob. Tum ex dictis. Tum quia secundæ nuptiæ vergunt in peculiarem ac stabilem contemptum Sacramenti Matrimonij. Tum quia grauis in iisdem latet contemptus Ecclesiæ, & suspicio hæresis. Tum quia valde per easdem decipitur secunda vxor, & liberi ex hac enati in magnam calamitatem conijciuntur. Tum quia si casu aliquo innotescant, magnum oritur scandalum & perturbatio in foro etiam externo.

*Ad primum in contrarium dicimus, viros hos Doctos hîc non esse curandos, nec sufficientes, vt ipsorum authoritate porro stet Dara (etsi hæctenus non malè illorum iudicijs acquieuerit) cum nullâ solidâ ratione contra communem aliorum nitantur, & fortè nihil aliud velint, quàm à viâ accusationis abstinere, & mitius medium, nempe denuntiationis, usurpari posse. Ad secundum negamus 1. consequentiam, cum vxor in nullo jure excipiatur etiam ab accusatione. 2. Negamus etiam anteced. in publico enim crimine nemo repellitur ab accusatione, multò minùs à denuntiatione; quia ad publicam utilitatem maximè spectat, illud puniri, vt patet ex L. 1. & seq. ff. de publ. iudicijs. inductio autem*  
*secundæ*



secundæ vxoris supra priorem adhuc viuente est publicum crimen, cum sit contra res diuinas, nempe Sacramentum matrimonij, & in detrimentum Reipubl. Christianæ vergat, vt patet ex loc. cit. Ad tertium negamus in primis consequentiam. Tum quia vxor non potest probare veneficium contra maritum negantem. Tum quia homicidium iam est transactum, & occultum; vtrumque autem secus se habet in proposito casu. Deinde negamus etiam anteced: nam potest etiam vxor deferre per modum denuntiationis maritum veneficum aut homicidam; imò etiam teneatur, nisi fortè homicidium sit iam omnino transactum & occultum, vt benè Dicastillo de iust. l. 1. disp. 7. n. 18. cur autem denuntiare, non verò accusare possit, ratio est, quia ad denuntiationem non requiritur probatio, sicut ad accusationem, vt notat Layman L. 3. T. 6. c. 3. n. 4. quam illa probationem facere nequit, vt diximus. Ad quartum concedimus, posse Daram vti denuntiatione Euangelicâ, si rei omnino mederi se posse putet; cùm autem moraliter certa sit, se hoc nõ effecturâ, tacere prorsus non potest propter rationes allatas, sed maritum vel accusare, vel saltem denuntiare iuridicè Magistratui debet,

XXIV.. *Datus præcocis ingenij puer statim post quintum ætatis annum in principijs fidei Catholicae & litteris instruitur, in quo vtroque studio*